

Sådan får du bugt med skægkræ i boligen

Sølvfiskens skæggede slægtning, skægkræ, er kommet til Danmark, og det nye skadedyr kan være overalt i boligen. Læs, hvordan du undgår og bekæmper det lille insekt.

Skadedyret skægkræ er kommet til Danmark og er fundet både i boliger og på arkiver. De minder meget om sølvfisk, men kan lave skader på fx bøger, tapet, malerier og gamle LP-covers og kan også gå i madvarer. Skægkræ er typisk op til 2 cm lang. Foto: Michala Dieckmann.

Kort resumé

- Skægkræ, en slægtning til sølvfisk, kan forårsage skader på bøger, tapet, malerier og madvarer.
- Skægkræ er sværere at bekæmpe end sølvfisk og kan findes overalt i boligen, da de ikke har brug for fugtige omgivelser.
- Bekæmpelse kan forsøges med regelmæssig rengøring, insektspray og i sidste ende professionel skadedyrsbekæmpelse.

Hvis du ser et lille sølvfarvet insekt i din bolig, behøver det ikke at være sølvfisk. Skadedyret skægkræ, der minder om sølvfisk med sin lille, lyse krop og tre lange haletråde, er nemlig kommet til Danmark, hvor det lille skadedyr bl.a. har gjort sit indtog i boliger,

Og skægkræ er langt mere invaderende og sværere at slippe af med end sølvfisk, hvis det først er sluppet inden for i boligen.

Læs her, hvordan du tager dine forholdsregler for at undgå skadedyret, og hvad du skal gøre, hvis først skægkræet har invaderet din bolig.

Hvad er skægkræ, og hvordan adskiller skægkræ sig fra sølvfisk?

Skægkræ er et lille insekt med den latinske betegnelse *Ctenolepisma longicaudata*. Det minder som nævnt om sølvfisken, men har en række kendetegn, som adskiller den fra sin slægtning:

- Et fuldvoksnet skægkræ er lidt større end sølvfisken og bliver som regel op til to cm lang.
- Skægkræ har lige som sølvfisken tre haletråde bagud, men de er længere end hos sølvfisken. Haletrådene kan blive længere end selve kroppen.
- Skægkræet er ikke så skinnende som sølvfisken, men har i stedet en mere lys og brunlig krop med 'skæg' på.
- Skægkræ har kraftige børster foran på hovedet.
- Hvor sølvfisk som regel kun kravler på gulvet, er skægkræet bedre til at kravle på lodrette flader og kan derfor også findes på fx vægge, i skabe og på reoler.
- Skægkræ formerer sig hurtigere end sølvfisk og findes derfor ofte i et større antal ad gangen. Det lille dyr har en levetid på omkring syv år, og i løbet af de år kan den lægge omkring 150 æg.

Skægkræ på invasion i Norge

I Norge har skægkræene haft fart på, siden de første gang blev registreret i 2013.

I 2016 blev der registreret 511 tilfælde af professionel bekæmpelse af skægkræ, og i 2018 var antallet 3.433.

I Norge er flere bolighandler endt i retssager på grund af skægkræ.

- Vi har haft tilfælde, hvor folk ikke har informeret om problemer med skægkræ, når de har solgt deres lejlighed. Det har ført til retssager, hvor køberne har fået erstatninger på flere hundredtusinder kroner, siger den norske forsker på Norwegian Institute of Public Health, Bjørn Arne Rukke, til videnskab.dk.

Kilde: Videnskab.dk

Er skægkræ farlige for mennesker og dyr?

Skægkræet er ikke farligt for mennesker eller dyr, men den kan gøre skade på din bolig, og det kan føles meget irriterende og invaderende med en stor flok insekter, der kravler rundt eller falder ned fra bogreolen.

Modsat sølvfisken har insektet nemlig ikke brug for fugtige omgivelser, men lever godt i temperaturer på 20-25 grader, så den kan i udgangspunktet befinde sig i hele huset.

Skægkræ kan blive op til syv år gamle, en høj alder i forhold til mange andre insekter.

Hvilke skader kan skægkræ lave?

Insektet gnaver typisk i papir, så du kan opleve skader på fx bøger, tapet, malerier og gamle LP-covers. Derudover lever skægkræet gerne i mørke omgivelser og kan godt lide stivelsesholdige madvarer. Det betyder, at dine køkkenskabe og tørvarer ikke er fredet for en hær af insekter.

Selvom det lille dyr i sig selv ikke er farligt at spise, bør du altid smide madvarer ud, som du finder skægkræ i, da insektet måske tidligere har kravlet i dine afløb og dermed kan bringe bakterier med sig.

Hvad spiser skægkræ?

Skægkræ spiser generelt den samme mad som mennesker og husdyr. De skulle især være glade for fødevarer som mel, gryn, brødkrummer og sukker.

Du kan bl.a. bekæmpe skægkræ med en limfælde og ved at støvsuge ofte og grundigt. Foto: Rasmus Bjørnholdt Sørensen

Hvordan undgår jeg, at der kommer skægkræ i min bolig?

Det er ret svært at undgå at invitere skægkræet indenfor i huset. I de første stadier, inden insektet er fuldvoksnet, er det nemlig kun omkring 1,5 mm langt og næsten ikke til at få øje på. Samtidig er skægkræet rigtig god til at gemme sig.

Kig dog godt i de ting, som du tager med ind i dit hus udefra, og som kan være oplagte gemmesteder for det lille kræ. Tjek især følgende ting for skægkræ:

- Emballerede papkasser med fx tøj, du køber på nettet
- Møbler
- Supermarkedsvarer
- Flyttekasser
- Paller.

Hvis du får varer leveret i kasser, fx madvarer, tøj og sko, sp undgå at tage dem med ind, men åbn pakkerne udenfor og put derefter papkasserne i en papcontainer.

Test af fælde mod skægkræ

En såkaldt limfælde tilsat sirismel kan være et muligt våben mod skægkræ i dit hjem.

Limfælder fanger skægkræ og andre små insekter og kan bl.a. købes på nettet og i byggemarkeder. Sirismel er knuste fårekylinger, som tiltrækker skægkræ, og det kan bl.a. købes hos skadedyrsbekæmpelsesfirmaer på nettet.

Det norske Folkehelseinstituttet har dog lavet en undersøgelse/test af disse fælder mod skægkræ, og konklusionen var, at limfælder med sirismel ikke reducerer antallet af skægkræ i særlig høj grad.

Bekæmpelse af skægkræ - sådan gør du

Modsat sølvfisken, som ofte kan bekæmpes med en god omgang rengøring, kan det være svært at slippe af med skægkræet igen. Men forsøg med en eller flere af disse metoder:

- Hold dit hjem rent og støvsug det grundigt og ofte. Tør ofte paneler og reoler af og støvsug ekstra grundigt i revner og sprækker. Begræns brugen af vand ved rengøring, da skægkræ trives godt i fugtige omgivelser. Hvis du får støvsuget skægkræ op, så tøm støvsugeren/støvsugerposen udenfor.
- Undgå at lade madrester stå fremme - pak dem grundigt ind i fx lufttætte beholdere.

Virker ingen af disse tiltag, kan du prøve at sprøjte mod skægkræ med almindelig insektspray. I sidste ende kan du tilkalde en skadedyrsbekæmper, som har mere specialiserede midler til at bekæmpe skægkræet. Det bør du dog kun gøre, hvis du har mange skægkræ, da gift også kan være farlig for mennesker og andre dyr, og fordi der er risiko for, at skægkræ udvikler resistens over for giften. En skadedyrsbekæmper er heller ikke nogen garanti for, at du slipper af med skægkræ.